

PRIJEDLOG MOGUĆEG NAČINA VREDNOVANJA REZULTATA NA ATLETSKIM ŠKOLSKIM NATJECANJIMA

1. UVOD I CILJ

Sportska natjecanja osnovnih i srednjih škola u atletici kontinuirano se provode dugi niz godina. Sustav natjecanja odvija se u standardiziranim uvjetima što omogućava usporedbu i vrednovanje postignutih rezultata.(Milanović,1986). Teško je izraditi model, koji bi nas u potpunosti zadovoljio, odnosno dao prikaz stvarne vrijednosti rezultata omogućivši istovremeno i njihovo rangiranje. Cilj ovog rada je predložiti kvalitetniji model za valorizaciju rezultata ostvarenih na atletskim školskim natjecanjima.

2. OPĆENITO O SUSTAVIMA VREDNOVANJA REZULTATA

Za vrednovanje rezultata u različitim atletskim disciplinama u vrhunskom sportu, koriste se bodovne tablice. Prvi zapisi o bodovanju datiraju još od 1884.godine. Od tada pa do danas zahvaljujući kontinuiranoj progresiji rezultata, izgled tablica i princip sustava valorizacije neprestano se mijenjao (Spirijev, 2000).

Danas u svijetu postoji više vrsta atletskih tablica. U njima najviše prednjače Mađarska, Njemačka i Italija koje imaju razrađen sustav vrednovanja po dobi sportaša i svim kategorijama natjecanja. Poznate su još i Finske, Kanadske te Portugalske (Purdy-eve) tablice. Međunarodno priznate i od IAAF-a su Mađarske tablice koje je konstruirao tim stručnjaka: Dr. Bojidar Spiriev i suradnici , Attila Spiriev, Gabor Kovacs.

Sustav vrednovanja rezultata po Mađarskim tablicama, bazira se na računanju prosjeka 5, 10, 20, 50 i 100 svjetskog rezultata za pojedinu disciplinu u posljednje četiri godine (Spiriev, 2000.). Bodovi za sve discipline smješteni su u jednu tablici. (Tablica 1) Iz tablice je vidljivo da će npr. za rezultat 10,60 u trčanju na 100m, 48:05 u trčanju na 800 m ili skokom u vis od 206 cm, sportaši navedenih disciplina dobiti jednakih 1270 bodova.

Tablica 1. Primjer načina vrednovanja rezultata po mađarskim tablicama

BODOVI	100m	200m	400m	800m	1500m	100m pr.	vis	motka
1300	10.43	20.99	47.20	1:52.00	3:49.19	11.92	2.08	4.66
1290	10.49	21.11	47.48	1:52.53	3:50.39	12.00	2.07	4.64
1280	10.54	21.23	47.76	1:53.06	3:51.59	12.07	2.06	4.61
1270	10.60	21.36	48.05	1:53.60	3:52.80	12.15	2.06	4.59
1260	10.65	21.48	48.33	1:54.14	3:54.01	12.23	2.05	4.56
1250	10.71	21.61	48.62	1:54.68	3:55.22	12.30	2.04	4.54
1240	10.76	21.73	48.90	1:55.22	3:56.45	12.38	2.03	4.51
1230	10.82	21.86	49.19	1:55.76	3:57.67	12.46	2.02	4.48
1220	10.87	21.99	49.48	1:56.31	3:58.90	12.53	2.01	4.46
1210	10.93	22.12	49.77	1:56.86	4:00.14	12.61	2.00	4.43
1200	10.99	22.24	50.06	1:57.41	4:01.38	12.69	1.99	4.40

3. ANALIZA SADAŠNJEG SUSTAVA VREDNOVANJA ŠKOLSKIH NATJECANJA

Postignuti rezultati na školskim natjecanjima nisu se mogli vrednovati po mađarskim tablicama, jer bi imali vrlo malu vrijednost ili bi se nalazili ispod praga, pa bi iznosili 0 bodova.

Kako bi omogućio bodovanje svih postignutih rezultata na domaćim školskim natjecanjima 1988. na temelju mađarskih tablica, stručni tajnik Saveza učeničkih sportskih klubova Zvonimir Halamek izradio je prve tablice za školska atletska natjecanja. (Tablica 2)

Tablice se temelje na sustavu bodovanja u kome prosjek najboljeg rezultata u protekle četiri godine iznosi 1000 bodova. Posebno su izrađene tablice za učenike a posebno za učenice. Sustav vrednovanja podijeljen je i po uzrastu, posebno za pete i šeste te sedme i osme razrede. Nadalje tablice su podijeljene i po disciplinama. Svaka atletska disciplina ima svoj sustav valorizacije. Temeljni princip kojeg se držao autor bio je da svaki rezultat ima svoj bod. Na sprinterskim disciplinama boduje se na stotinku sekunde. Na srednjim i dugim prugama na sekundu a bacanja i skokovi na centimetar. U tablici 3. dan je prikaz vrednovanja rezultata u skoku u dalj po bodovnim tablicama Z. Halameka.

Tablica 2. Primjer bodovanja skoka u dalj (autor: Zvonimir Halamek)

Metara	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2,3	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
2,4	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
2,5	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
2,6	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140
2,7	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
2,8	151	154	155	156	157	158	159	160	161	162
2,9	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172
3	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182
3,1	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192
3,2	193	195	197	199	201	203	205	207	209	211
3,3	214	216	218	220	222	224	226	228	230	232
3,4	234	236	238	240	242	244	246	249	252	255
3,5	258	262	266	270	273	276	279	282	285	288
3,6	291	295	299	303	306	309	312	315	318	321
3,7	325	329	333	337	341	345	349	353	357	361

Tablica 3. Primjer vrednovanja rezultata u skoku u dalj za dječake
(Prvenstvo Zagreba za osnovne škole)

SKOK U DALJ - DJEČACI					
	PREZIME	IME	ŠKOLA	REZULTAT	BODOVI
44	ARDALIĆ	JERKO	I. MEŠTROVIĆ	3,53	270
45	ŠARIĆ	JURAJ	I. CANKAR	3,52	266
46	MAJDAK	TOMISLAV	LJUBLJANICA	3,52	266
47	STIJEPIĆ	IVAN	LJUBLJANICA	3,51	262
48	ČUK	ANTE	SAVSKI GAJ	3,43	240
49	ČIRKO	FRANO	MALEŠNICA	3,41	236
50	HAČIĆ	MATO	ODRA	3,41	236
51	BILIĆ	VEDRAN	MLADOST	3,32	218
52	JUKIĆ	IVAN	D. KUŠLAN	3,31	216
53	ČOLIĆ	TONKO	ZAPRUĐE	3,31	216
54	RAČIĆ	MIHAEL	TRNSKO	3,24	201
54	KOS	IVAN	ODRA	3,20	193
55	IDEK	IVAN	ČUČERJE	3,19	192
56	MATIĆ	LUKA	A. CESARCA	3,15	188
57	MALOVIĆ	TOMISLAV	M. DRŽIĆ	3,00	173

3. PRIJEDLOG NOVOG SUSTAVA VREDNOVANJA

U dosadašnjem dosta imaginarnom načinu bodovanja, nije bilo moguće predvidjeti bodovno stanje i stvarnu vrijednost pojedinaca i ekipe sve dok tim stručnjaka nije izvršio valorizaciju rezultata. Nerijetko je dolazilo do neprimjetnih pogrešaka u računanju bodova.

Postojeći sustav vrednovanja rezultata više se ne primjenjuje ni u hrvatskom profesionalnom sportu. HAS (Hrvatski atletski savez) od 2001. godine na ekipnim natjecanjima primjenjuje KUP sistem bodovanja koji se temelji na principu obrnuto - proporcionalnog skaliranja bodova od broja prijavljenih ekipa. Što znači ukoliko je npr. deset natjecatelja prvi dobiva deset bodova, drugi, devet i tako redom do posljednjeg koji zaslužuje 1 bod. Takav način valorizacije rezultata jednostavan je i pregledan a omogućuje prognozu plasmana na temelju ostvarenih bodova. (ukupnog pobjednika.) Istovremeno smanjuje se mogućnost da jedan učenik sa natprosječno vrijednim rezultatom osvoji sam više bodova nego neka druga škola sa većim brojem prosječnih učenika.

Tablica 4. Prikaz vrednovanja rezultata sa usporednim modelom vrednovanja po sadašnjem i predloženom sustavu. (Prevenstvo zagreba za osnovne škole, trčanje na 60m)

60 m - DJEČACI						
RB	PREZIME	IME	ŠKOLA	REZULTAT	BODOVI (važeći model)	BODOVI (predloženi model)
1	ŠIMUNOVIĆ	IVAN	ODRA	8,06	270	10
2	MUSIĆ	RAŠID	A.MIHANOVIĆ	8,32	266	9
3	BUNČIĆ	MARKO	M.LOVRAK	8,45	266	8
4	IŠTVANIĆ	DOMAGOJ	ČUČERJE	8,67	262	7
5	LESKOVAR	LUKA	M.DRŽIĆ	8,72	240	6
6	PUNČEC	NIKOLA	OTOK	8,82	236	5
7	MRAOVIĆ	GORAN	M.DRŽIĆ	8,98	236	4
8	ŠABELJ	DOMINIK	ZAPRUĐE	8,99	218	3
9	PERKO	PAULO	CVJETNO NAS	9,06	216	2
10	FRAS	MARIO	I.MEŠTROVIĆ	9,12	201	1

4. ZAKLJUČAK

Predloženi model zasigurno nije besprijekorno rješenje, ali vjerujem da može doprinijeti unaprjeđenju kvalitete školskih natjecanja. Verifikacija postignutih rezultata predloženim modelom, bila bi primjerenija ostvarenim učincima. Ovakav način bodovanja profesorima i učenicima zasigurno bi više nego do sada olakšao praćenje natjecanja, te u znatnoj mjeri smanjio često neutemeljene sumnje u objektivnost ostvarenih bodova. Primjena ovakvog načina vrednovanja zasigurno će doprinijeti i većoj neizvjesnosti u borbi za pobjednika, jer će bodovna razlika između pojedinih ekipa biti manja.

LITERATURA

1. Spirijev , B., IAAF (2000): Scoring tables of Athletics, Graphic Service, Monaco
2. Milanović, D., E. Hofman, V. Puhanić, V. Šnajder (1986.) Atletika-znanstvene osnove, Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
3. <http://www.iaaf.org/Results/Lists/1999-2001/outdoor/g/index.html>.
4. <http://www.has.hr/domaca/2002/NAT-KUPSS02E.htm>
5. www.cs.uml.edu/~phoffman/hung.htm